

Martin de Lange

i samarbejde med Belinda Lamprecht

PÅ KANTEN AF
PARADIS

Kristen i Tyrkiet – med livet som indsats

FORORD

I oktober måned 2010 samledes 4.200 kristne ledere fra 198 lande i Cape Town i Sydafrika til den tredje Lausanne-kongres for verdensevangelisation. Mens lederne lyttede til Gud og til hinanden, glædede de sig i fællesskab over alt det, Herren gør i verden, og de brugte tid på at overveje, hvilke kritiske udfordringer kirken står over for i det enogtyvende århundrede. Lederne var enige om, at kirken over hele verden bør prioritere efterfølgelse og oplæring af disciple højt.

I *På kanten af Paradis* skal vi høre om radikal efterfølgelse, som den blev oplevet og udlevet af Martin og Petro de Lange. Martin fortæller historien hudløst ærligt, men også ydmygt. Det er ikke mange ledere, der vover at udstille sig selv ved at fortælle om personlige følelser og oplevelser, som Martin gør det i denne bog. Han viser os, hvordan vi skal leve et modigt liv i tro, men fortæller også åbent om sine egne fejl og mangler og svigt. Det har imponeret mig, at han så ærligt beskriver ikke bare sejrene og de gyldne øjeblikke, men også skuffelserne og fiaskoerne. Gennem det hele anerkender og

understreger han den rolle, Guds nåde og hjælp har spillet i hans liv. Det er noget, almindelige mennesker som mig kan forholde sig til og lade sig inspirere af: ærlig stræben efter at tjene Gud med sit liv.

Jeg husker, hvor sønderknuste Martin og Petro var, da de hørte, at deres venner og kolleger i Tyrkiet var blevet dræbt. Det viste mig, hvor stor kærlighed og omsorg de nærrede for de mennesker, de havde levet for at tjene.

Jeg har kendt Martin og Petro i sytten år og været vidne til det liv, som de beretter om i denne bog. For mig er de et eksempel til efterfølgelse for kirken i Afrika og i hele verden. Denne bog vil være til inspiration for mennesker, der ønsker at vie deres liv til evangeliets forkyndelse, ikke bare i denne generation, men også i den følgende. Den sætter fokus på den herlige kendsgerning, at vi på det afrikanske kontinent ikke længere kun er i modtagerrollen, men at vi nu også deltager aktivt i forkyndelsen af evangeliet over hele verden.

Vi afrikanere kritiseres ofte for, at vi ikke skriver nok. Her har vi nu en bog skrevet af en søn af Afrika, og det er vi stolte af. Bogen er skrevet af et menneske, som har vovet at leve på kanten. Det er en veldokumenteret, velskrevet og letlæselig beretning. Jeg tror, den vil inspirere dig til at vove at drømme sammen med Gud.

Nyd denne bog, og del dens budskab med andre!

Peter Tarantal

Formand for Wensa (World Evangelization Network of South Africa) og leder for Mani (Movement for African National Initiatives) i Sydafrika.

INDLEDNING

Det østlige Tyrkiet er et meget tørt og goldt landområde. Mellem de forrevne bjerge opstår der floder, som svulmer op på deres vej ned mod det sydlige Tyrkiet og videre ind i Irak. Historisk er området en del af det gamle Mesopotamien, et område, som nævnes flere steder i Bibelen, og som afgrænses af de to store, navnkundige floder: Tigris mod vest og Eufrat mod øst. Disse to floder menes traditionelt også at have afgrænset selveste Edens have – Guds Paradis.

Jeg og min unge familie boede gennem mange år halvtreds kilometer vest for floden Eufrat i byen Malatya. Rent geografisk levede vi således på en måde på kanten af Paradis. Jeg blev igen og igen mindet om områdets enestående betydning i Guds store fortælling, når jeg krydsede floden for at plante menigheder og uddele bibler der, hvor både kirken og Bibelen har sine ældgamle rødder.

Jeg var altid opmærksom på risikoen ved det arbejde, vi udførte. Vi havde ingen fast indkomst, men stolede på, at Gud ville sørge for os på alle måder. I en tid, hvor negative holdnin-

ger til kristne, især evangeliserende kristne, var meget udbredt og blev aktivt fremmet af regeringen, vidste vi aldrig, hvad der pludselig kunne ramme os. Vi arbejdede i tro, selv om truslen om lidelse, forfølgelse og død var meget virkelig og nærværende. Vi kunne ikke vide, hvornår det øjeblik kom, hvor vi måtte tage det store skridt ud af denne verden og ind i evigheden.

Også i den forstand levede vi på kanten af Paradis.

Denne bog er skrevet som en hyldest til tre af mine kolleger og bedste venner: Tilmann Geske, Necati Aydin og Ugúr Yüksel, der endte med at betale den ultimative pris for deres tro på Herren Jesus og deres trofaste tjeneste for ham. De krydsede grænsen til Paradis ved at give livet for deres tro som et offer til den Herre, de elskede. Med denne bog vil jeg gerne ære deres minde og deres efterladte.

KAPITEL 1

Den stakkels fyr ved siden af mig var allerede ved at blive grøn i hovedet, selv om obduktionen dårligt nok var begyndt.

Jeg var heller ikke stolt af situationen, men jeg måtte stå det igennem, for der stod meget på spil for mig. Trods al den træning og forberedelse, jeg og min kammerat havde været igennem, kunne vi ikke blive optaget i »Special Crime Scene Investigation Unit« i det sydafrikanske politi, hvis ikke vi klarede os igennem denne vores første obduktion. I ugen op til obduktionen havde vores overordnede ålet og drilllet os med højlydte gætterier på, hvem af os der ville holde længst, og hvem der først ville styrte ud på toilettet for at ofre sin morgenmad. Ikke desto mindre mødte jeg den morgen op på Pretoria Provincial Hospital med mit sædvanlige forsæt i livet: at gøre andre menneskers tvivl til skamme.

Min kollega stønnede sagte og begyndte at vakle baglæns mod de matterede glasdøre, mens professoren akkompagneret af en elektrisk savs hvinen begyndte at åbne kraniet på det store lig på operationsbordet.

»Det var én,« mumlede professoren ned i sin ansigtsmaske og skævede til min flygtende kollega. »En tilbage.«

Men jeg blev, hvor jeg var. Min indledende betænkelighed og modvilje begyndte at vige for interesse, mens jeg så den erfarne kirurg blotlægge den tynde ydre membran, der omgav hjernen og rygmarven, før han begyndte at åbne og undersøge selve hjernen. Da han havde skåret torsoen op med saven, tog han de slimede organer ud ét for ét og vejede dem. Der stod den gode professor og håndterede alle de dele, som fik min egen krop til at leve og fungere. Det fascinerede mig.

Jeg har altid moret mig med at skille ting ad for at se, hvordan de virkede, og prøve at modificere eller forbedre dem, hvis jeg kunne. Noget af det tidligste, jeg kan huske, er, hvordan jeg lå under min gokart og skruede og bankede (og bandede, når noget drillede), lige som min far gjorde det med vores rigtige bil. Det, jeg så i den døde mands bryst, var et fascinerende maskineri, mere komplekst end noget andet, jeg havde set i mit liv.

»Er du her stadig?« spurgte professoren til sidst og tørrede sine hænder i forklædet. »Du holder længere, end de plejer. Er det virkelig din første obduktion?«

Det var den første, men det skulle ikke blive den sidste.

Efter gentagne opfordringer fra nogle gamle kammerater fra grundskolen søgte jeg i 1984 optagelse i det sydafrikanske politi. Jeg var bare sytten år gammel. Jeg var ellers ikke så nem at overtale og heller ikke tilbøjelig til at give andre ret for den gode stemnings skyld. Jeg holdt altid stædigt på mit, også når jeg tog fejl. I denne sag havde jeg dog givet efter for mine venner. Jeg vidste alligevel ikke rigtig, hvad jeg skulle gøre med mit liv, så det var vel et forsøg værd.

Senere skulle det vise sig, at det var et Guds forsyn. Jeg blev grebet af en sand begejstring for politiets arbejde. Den kombination af disciplin, opfindsomhed og nogle gange vove-mod, som arbejdet krævede, tiltalte mig meget – og så var jeg faktisk god til det! Mit arbejde i den retsmedicinske afdeling var meget varieret og i mine øjne utroligt spændende. Når jeg var på arbejde, rykkede jeg i fuld fart og med hylende sirener ud til steder, hvor folk var døde som følge af mord, selvmord eller fatale ulykker. Hvis jeg var den første på stedet, sørgede jeg for at spærre området af og notere mig potentielt nyttige spor og beviser. Overalt havde jeg mit trofaste Ricoh-kamera med i en stor aluminiumskasse med alle de nødvendige hjælpemidler. Det var som regel min opgave at fotografere alt, der kunne have interesse for de eksperter og advokater, som kom til at behandle sagen. Fodspor, knust glas, hår og blodpletter blev alt sammen foreviget gennem min bredvinklede linse.

Efterhånden vidste jeg intuitivt, hvad jeg skulle se efter, og kunne hurtigt spotte tegn på, at en person var blevet myrdet. Jeg husker en gang, hvor jeg blev kaldt ud til et dødsfald i hjemmet, der først blev tilskrevet et voldsomt hjerteanfald. En mand lå død i badekarret, mens hans kone – helt hvid i ansigtet, men rimelig fattet – sad ude i gangen og svarede på politiets spørgsmål. Ifølge vores retningslinjer skal politiet undersøge ethvert tilfælde, hvor mennesker dør af tilsyneladende unaturlige årsager. Derfor gik jeg og en anden detektiv i gang med at se nærmere på den døde og hans omgivelser. Umiddelbart så det meget uskyldigt ud, men der var noget, der ikke stemte.

»Har du bemærket farven på hans hud?« spurgte jeg min kollega midt i vores overvejelser. Han så på den døde i

badekarret og gav mig så ret i, at der var noget galt. Når et menneske dør, tager tyngdekraften over, og blodet plejer at samle sig under huden i den del af kroppen, der befinder sig nederst. Denne mand var efter sigende død, mens han sad i badekarret, men han var dækket af kirsebærrøde plamager over hele kroppen.

»Kulilteforgiftning?« foreslog min kollega i samme øjeblik, som tanken slog ned i mig. Vi genkendte begge den særlige farvning af kroppen, som normalt opstod, når et menneske døde af giftige udstødningsgasser. »Så er det her arrangeret!«

Obduktionen og undersøgelsen af gerningsstedet viste senere, at mandens kone havde slået ham bevidstløs med en skovl og slæbt ham ud i garagen, hvor hun havde gasset ham med udstødningsgas fra deres bil. Derefter havde hun transporteret den døde krop ind i huset og hejst den op i badekarret i et forsøg på at skjule sin forbrydelse. Men som man så ofte hører det sagt i krimiserier: »Mennesker lyver, men det gør beviserne ikke.« Jeg elskede denne del af mit arbejde.

Det var urolige tider i Sydafrika. Apartheid, politikken med at holde den hvide og den sorte befolkningsgruppe adskilt, var blevet indført af regeringen for en del år siden og var nu en fast bestanddel af det sydafrikanske samfund. Hvorhen du kunne rejse, hvilket arbejde du kunne få, hvor du kunne bo, hvor dine børn kunne gå i skole, ja, sågar hvem du måtte gifte dig med – det hele var reguleret ved lov og afhang af din hudfarve. I 1980'erne, hvor jeg blev ansat i politiet, så vi flere og flere voldelige sammenstød mellem magthaverne – hvide mennesker som jeg selv – og dem, som i mange år havde været undertrykt. Hver uge var der rapporter om nye bombeattentater og andre voldsomme angreb og kampe i de såkaldte town-

ships, og jeg blev nogle gange kaldt ud til den slags voldelige opgør i embeds medfør.

Det, jeg dag efter dag blev vidne til i forbindelse med mit arbejde, var i sandhed rædselsfuldt. Forræderi, misbrug, ødelæggelse og bedrag blev hverdagskost, men for mig blev ubehagelighederne mere end opvejet af glæden ved at samle de kriminaltekniske puslespil og bringe sandheden frem i lyset.

Alle var imidlertid ikke lige begejstrede for mit karrierevalg. »Du lugter af død,« mumlede min kone Petro i afsky og trak sig ud af min favn, da jeg kom hjem fra arbejde. Hun gik ud i køkkenet og gentog hen over skulderen med væmmelse: »Du lugter af død, Martin – igen.«

Det var sikkert sandt. Den dag havde jeg efterforsket en meget ubehagelig sag. En ung, smuk teenagepige var blevet fundet død på stuegulvet med et skudsår i hovedet og en pistol i hånden; det lignede et selvmord. Hendes mor gik skrigende rundt i spisestuen, tilsyneladende helt ude af sig selv. Da vi undersøgte det nærmere, fandt vi imidlertid krudtslam, ikke på pigens hånd, men på moderens hånd.

Mit forhold til Petro var noget kaotisk, for nu at sige det mildt. Hun var min ungdomskæreste og den dejligste kvinde, jeg nogensinde havde mødt. Jeg var i bund og grund en pragmatisk fyr, men med hende havde det været »kærlighed ved første blik«.

Hun havde langt lyst hår og grønne øjne og var med i marchorkesteret i vores high school, hvor jeg spillede på tromme. Jeg tror ikke, hun bemærkede en fyr som mig – med fedtet hår og bumser i en grim uniform – men mine venner må have bemærket, at jeg kastede lange blikke efter hende, for det varede ikke længe, før de i bedste teenagerstil begyndte at drille

og udfordre mig. Det led jeg under et par uger, før jeg fik samlet mod til en dag at følge hende hjem fra skole.

Mere blev det ikke til de næste fire dage.

Endelig efter en lille uges rekognoscering lykkedes det mig 'tilfældigt' at rende ind i hende på vej hjem fra skole en eftermiddag. Jeg fortalte lidt om mig selv og inviterede hende i biografen. Det var det mest vanvittige, jeg nogensinde havde foretaget mig, men når man er desperat forelsket, må man handle desperat.

Jeg glemmer aldrig, hvordan det overraskede udtryk i hendes ansigt veg for et udfordrende smil, før hun tog imod min modige invitation med ordene: »Okay, bare du spørger min mor først!« Så svansede hun hjemad. Hendes mor tøvede lidt, men gav til sidst sin tilladelse, og den efterfølgende weekend trådte Petro og jeg for første gang offentligt frem som et par. Vi gik ud sammen i flere år, før jeg med rystende hænder og sved på panden stillede hende det store spørgsmål ledsaget af en guldring. Som den gentleman jeg var, lejede jeg ikke bare en smoking, men også en limousine til den helt store aften i byen. Over middagen på State Theatre i Pretoria spurgte jeg med en stemme så rolig, som jeg kunne gøre den, om hun ville gifte sig med mig. Til min store glæde og forbløffelse, svarede hun ja med et stort smil.

Nu, hvor jeg stod i gangen i vores hjem i Pretoria og rugede over hendes syrlige kommentar til mit politiarbejde, gik det for alvor op for mig, at vores forhold ikke længere var så harmonisk, som det havde været de første lykkelige år. Selv om vi elskede hinanden inderligt, stødte vi ofte sammen på grund af vores respektive karakterbrist. Min medfødte stædighed kombineret med et lavt selvværd gjorde mig vanskelig at have

med at gøre. Hun var usikker og blev jaloux, hvis jeg så meget som skævede til en anden kvinde. Hun havde det med at trække sig tilbage fra mig og svælge i sine sårede følelser. Jeg kunne til gengæld eksplodere i vrede. En enkelt gang blev jeg så rasende, at det lykkedes mig at smadre forruden på vores bil med de bare næver. Men trods vores problemer tog vi begge vores løfter til hinanden ved brylluppet meget alvorligt, ikke mindst fordi vi havde afgivet dem for Guds ansigt.

Petro og jeg var begge vokset op i religiøse hjem, hvor kirkegang og engagement i den lokale menighed blev en del af vores psykiske og kulturelle dna. For sydafrikanere med min sociale baggrund var kristendom på den tid mere en kulturel tradition, end det var en personlig sag. Hver søndag skrubbende min mor vores ansigter, redte vores hår og gav os vores fineste tøj på. Med blussende røde ansigter fulgte vi så med hende i kirke. Min søster og jeg gik i søndagsskole som alle de andre børn i vores område og lærte hver uge de foreskrevne bibelvers, men jeg husker ikke, at evangeliet dengang betød andet og mere for mig, end at man skal holde Guds bud, trofast gå i kirke og holde sit ansigt rent.

Det forandrede sig, da jeg var omkring sytten. Ironisk nok var det på et kursus i evangelisation, Herren endelig trængte igennem til mig og fik mig til at forstå, hvad frelsen handlede om. Mens gæstetaleren i et enkelt sprog instruerede os i, hvordan vi skulle dele det glade budskab med andre, åbnede Gud mit hårde og stædige hjerte, og pludselig gav det hele mening for mig. Da jeg kom hjem, faldt jeg på knæ og lovede højt og helligt Herren Jesus at følge ham. Pludselig var Gud ikke længere et abstrakt begreb, men en meget virkelig og nær ven, som vejledte mig i min hverdag. Petro, som jeg på det tids-

punkt havde været sammen med et stykke tid, overgav sig kort efter til Jesus på samme måde. Det forvandlede os fuldstændig, så vi blev de rene 'Jesus-flippere'. Vi ønskede bare at vie vores liv til Gud på samme måde, som Jesus selv havde gjort det.

Men selv om vi således i mange år havde prøvet at følge Herren, virkede det hele nu ikke længere så ligetil. Både åndeligt og på andre måder stod det hele mindre klart for mig, end det havde gjort i vores ungdom. Med et lille suk gik jeg ud i køkkenet til Petro, som stod med mørk mine og skyllede salat i køkkenvasken. Jeg lænede mig op ad dørkarmen og betragtede hende et øjeblik. Jeg kunne mærke spændingen imellem os, men vidste ikke, hvordan jeg skulle løse op for den.

»Hvad skal jeg gøre, pingvin?« spurgte jeg og brugte hendes kælenavn, som jeg var tilbøjelig til at gøre det, når der kom noget imellem os.

Hun koncentrerede sig om salaten og svarede ikke på anden måde end ved at trække lidt på skulderen.

»Jeg kan jo ikke bare droppe mit arbejde. Vi har brug for pengene, og jeg kan ikke finde noget andet, der giver lige så godt. Og hvis jeg ikke havde det kamera fra arbejdet, kunne jeg heller ikke tjene ekstra ved at fotografere til bryllupper.«

Hun vendte sit ansigt om imod mig og smilede svagt, da hun med løftet øjenbryn sagde: »De fine brude ville ikke betale dig nær så godt, hvis de vidste, at du hver dag går rundt og fotograferer lig med det kamera.«

»Nej, det må hellere være vores hemmelighed,« indrømmede jeg og smilede tilbage. Jeg gik hen og støttede mig til køkkenbordet ved siden af hende og sagde mere alvorligt: »Jeg er god til mit arbejde, og jeg tænker, Herren er glad for den indflydelse, jeg har på mine kollegaer.«

Det var sandt. Jeg var altid ærlig om min tro over for mine kolleger og nogle gange meget ligefrem. På et tidspunkt var jeg ligefrem blevet berygtet for at trænge en af mine overordnede op i en krog og forklare ham behovet for at omvende sig og tro på Kristus. Gud har skænket mig stor frimodighed til at vidne for de mennesker, jeg arbejder sammen med, og til at vejlede nogle få nye troende iblandt dem.

Petro nikkede. »Prøv alligevel at tænke over det. Måske vil Herren have dig til at bruge dit liv på en ny måde. Jeg ville ikke have det mindste imod at have dig herhjemme nogle flere aftener og blive fri for den rædselsfulde lugt, der klæber til dig.«

»Okay, fair nok, men Gud bliver nok nødt til at tale med store bogstaver, hvis han skal overbevise mig!«

På det tidspunkt havde jeg ikke fantasi til at forestille mig, hvor klar besked Gud faktisk ville give mig.

KAPITEL 2

Jeg vandrer op og ned ad gulvet, når jeg har min 'stille stund'. Det er ikke, fordi jeg er vred eller frustreret eller føler mig fanget som en løve i et bur eller noget i den stil. Nej, jeg vandrer frem og tilbage i Herrens nærvær for at styrke min vilje og mit engagement, så jeg kan høre hans ord til mig og byde ham indenfor i mit liv.

En tidlig morgen i en af disse intense stunder, hvor jeg vandrede bedende rundt om mit kaffebord, gav Gud mig klar besked på en måde, som jeg ikke havde forestillet mig eller vovet at bede om.

Jeg gik med en åben bibel i hænderne og havde lidt tilfældigt slået op på Romerbrevet. Det var ikke første gang, jeg læste den indledende hilsen, som apostlen Paulus sendte de kristne i Rom: »Paulus, Kristi Jesu tjener, kaldet til apostel, udset til at forkynde det evangelium, som Gud forud har lovet.«

Det var i hvert fald, hvad der stod sort på hvidt på den side, jeg havde slået op på, men jeg læste noget andet. »Mar-

tin,« stod der, »Kristi Jesu tjener, kaldet til apostel, udset til at forkynde evangeliet.«

Jeg standsede forbavset op midt i det spor i tæppet, jeg efterhånden havde slidt mellem sofaen og bogreolen. Jeg læste verset igen og prøvede at forstå, hvad der skete. Igen hørte jeg Herrens stemme: »Martin, kaldet til apostel.« Var jeg Kristi Jesu tjener? Havde Jesus Kristus kaldet mig til apostel?

Ja, der var ikke noget at tage fejl af. Jeg vidste i det øjeblik med sikkerhed, at Herren kaldte mig til at blive apostel på fuld tid, ligesom Paulus. Men ikke så snart havde jeg hørt Guds stemme, før jeg begyndte at tvivle. Hvem var jeg, at Gud skulle vælge mig til dette? Jeg var politimand og ikke præst! Hvad laver en apostel i øvrigt hele dagen, dag efter dag? Jeg blev forvirret og begyndte igen at trasker frem og tilbage, mens jeg bønfuldt Herren om at give mig klarhed.

Men Gud kan vist være mindst lige så stædige, som jeg ofte er det, for gennem de følgende uger talte han til mig i en række drømme og bekræftede, at han havde udvalgt mig til denne særlige tjeneste. I kirken kom fremmede mennesker hen til mig og spurgte, om jeg havde overvejet at sige mit job op og arbejde for Gud i stedet. Om jeg havde overvejet det? Jeg bestilte ikke andet!

Jeg prøvede at stille Gud tilfreds ved at tilmelde mig et tolv måneders korrespondancekursus i teologi. Det var hårdt at studere, mens jeg stadig arbejdede på fuld tid i politiet. Jeg syntes, jeg lærte meget, men fornemmede alligevel, at det ikke var nok. Gud ville have det hele, men jeg turde ikke rigtig tage springet.

En eftermiddag var jeg ude i garagen med min far, optaget af det, vi begge to hyggede os mest ved: at rode med

biler. Jeg huskede min fars heftige skænderier med min mor, da jeg var lille. Jeg hadede det, når han dengang forsvandt og blev væk i flere dage, så bølgerne kunne lægge sig, før han kom hjem igen. Siden han på et tidspunkt gav sit liv til Gud, havde vores forhold imidlertid forbedret sig væsentligt. Vi sludrede lidt sammen, mens far gik rundt om vores gamle Opel Rekord og inspicerede og fiflede, før han til sidst lagde sig ind under bilen. Derefter lød der nu og da et grynt dernedefra enten som en reaktion på noget, jeg fortalte, eller som en reaktion på bremseklodsernes sørgelige tilstand.

Jeg rømmede mig og spekulerede på, hvordan han ville reagere på det, jeg nu ville sige. »Øh, far? Petro og jeg har tænkt på at sige op på vores arbejde ...«

Der blev helt stille under bilen. Så trak han sig ud, så han kunne se mig i øjnene. »Har I det?«

»Ja. Vi har efterhånden bedt over det et stykke tid, og vi har besluttet ... Vi tror, at Herren kalder mig til en tjeneste som præst på fuld tid.«

Et langt øjeblik svarede min far ikke. Han lå bare der på ryggen og så på mig med et mærkeligt udtryk i ansigtet. Så tog han en dyb indånding og svarede: »Jeg ved det godt.«

»Ved du det?«

Så begyndte han at græde. Tårerne strømmede ned ad hans kinder, mens han bare lå der og prøvede at genvinde fatningen. Jeg stod bare og gloede dumt på ham, mens jeg prøvede at forstå, hvad dette usædvanlige følelsesudbrud kunne skyldes. Han rejste sig og kom hen og satte sig ved siden af mig med ryggen mod væggen. Jeg var stadig mystificeret, men følte mig til min glæde meget nært forbundet med ham i det øjeblik. Han begyndte at forklare.

»Den nat du blev født, ringede jeg til dine bedsteforældre for at fortælle dem den gode nyhed. De blev så begejstrede – du var jo deres første barnebarn. De satte sig straks ind i bilen og kørte i seks stive timer gennem natten for at komme til hospitalet i Pietermaritzburg.«

»Jeg forstod ikke alt det ståhej. Du var en rigtig grim baby.« Han så på mig med et humoristisk glimt i sine tårevædede øjne. »Du blev født med røven forrest og voldte din mor frygtelige pinsler, som om du bare ville lave så meget ballade som muligt.«

Jeg grinede, og han fortsatte.

»Dine bedsteforældre kom brasende ind på stuen, mens din mor stadig lå og prøvede at komme til hægterne. De var gudfrygtige mennesker, men nogle gange kunne de være meget ligefremme ...«

»Det ligger til familien,« brød jeg ind.

Far lo kort og fortsatte så: »Din bedstefar tog dig i sine arme, vuggede dig blidt og så ind i dit lille, rynkede ansigt. Så sagde han noget utroligt: 'Herren har bedt mig salve denne dreng til tjeneste.' Lige der på fødestuen gned han så olie på din pande, bad for dig og sagde til mig, at jeg ville komme til at se Herrens løfte gå i opfyldelse. Det er derfor, det, du lige har sagt, ikke overrasker mig så meget.«

»Wauw!« Andet kunne jeg ikke sige.

»Jeg er stolt af dig, min dreng. Du skal vide, at du har min og din mors fulde velsignelse til at tage dette store skridt.«

Det var så perfekt. På en måde, jeg ikke havde drømt om, bekræftede Gud, at jeg var på rette vej. Mit valg ville kræve stor tro og offervilje, men nu var jeg helt sikker på, at Gud ledte mine skridt. Et par uger senere indgav jeg min afskedsbegæ-

ring til politiet, til stor forbavselse for mine kolleger. Petro sagde også op på sit arbejde i tillid til, at Gud ville sørge for os, så hun kunne gå hjemme på fuld tid. Jeg lod mig indskrive på teologistudiet ved AFM (Apostolic Faith Mission) og tog forskellige småjobs, så Petro og jeg havde til dagen og vejen. Vi stolede på, at Herren ville sørge for resten.

Jeg var den første i min familie, der tog en højere uddannelse, og jeg var fast besluttet på at gøre familien ære og adlyde Gud ved at færdiggøre mine studier med al den flid, jeg kunne lægge for dagen. På studiet arbejdede jeg mig samvittighedsfuldt igennem de grundlæggende fag: hebraisk og græsk, sjælesorg, arbejde med unge osv. Min teologiske forståelse og mine praktiske færdigheder udviklede sig hurtigt, og jeg kom godt ud af det med mine mange medstuderende, der var lige så ambitiøse som jeg selv. Uden for auditorierne underviste Herren samtidig både mig og Petro i troens skole.

Det viste sig at være meget dyrere at studere, end jeg havde regnet med. Bøger og andre studiematerialer var stjernerdyre, og lønnen for mit deltidsarbejde havde svært ved at dække vores andre leveomkostninger. Allerede de første måneder på studiet tærede hårdt på det, vi så samvittighedsfuldt gennem årene havde sparet op.

Det var en svær tid for mig og Petro. Jeg var på universitetet fra tidligt om morgenen til midt på eftermiddagen, og om aftenen måtte jeg ud og knokle med at stille varer på plads i et stormagasin og læsse lastbiler indtil sent på natten. Derefter kunne jeg tage mig nogle få timers hårdt tiltrængt søvn, før det begyndte forfra næste dag. Det var en kamp bare at komme ud af sengen om morgenen, men et blik på bunken af regninger og bunken af hjemmearbejde motiverede mig til at blive ved. På

et tidspunkt hvor vi sad særlig hårdt i det, sank jeg så dybt, at jeg tog et særligt ubehageligt arbejde med at aflevere stævninger. Vi kunne aldrig rigtig komme foran økonomisk, og mange gange var vi nær ved at gå helt rabundus. Men Gud førte os igennem det hele. Jeg kan huske, jeg en dag sad og læste Salme 62, hvor der i vers 9 står: »Stol altid på ham, du folk, udøs jeres hjerte for ham, Gud er vor tilflugt.« Helligånden talte til mig og opmuntrede mig til at stole på Gud og Gud alene, for han ville sørge for os.

Jeg husker også, hvordan jeg flere gange hen mod slutningen af en måned måtte konstatere, at vi ikke havde penge nok på kontoen til at betale huslejen på vores lille lejlighed i den indre by. Så bad Petro og jeg sammen, men indviede ikke nogen i vores situation. Samme aften fandt vi en konvolut med ordet »husleje«, som nogen havde stukket ind under vores dør. Den indeholdt netop det beløb, vi skulle bruge for at klare os. Det skete flere gange. I andre nødsituationer fandt vi en kurv fuld af købmandsvarer uden for vores dør, netop som vores køleskab var ved at være endnu mere tomt end sædvanligt. Vi kunne aldrig gætte, hvem der hjalp os lige i rette tid, for vi betroede aldrig vores problemer til nogen. Det gjorde det bare endnu mere tydeligt for os, at det i virkeligheden var Herren og ingen anden, der sørgede for os.

Gud sørgede også for os på andre overraskende måder. Et af de deltidsjob, jeg tog for at supplere vores indkomst, var som medhjælper i en slagterforretning, en af mine venner ejede. Han betalte mig ikke med penge, men med kød. Selv om vi nogle gange længtes efter friske grøntsager, havde vi i den tid mere end nok af steg, koteletter, kyllingefileter og *boerewors* (en meget populær sydafrikansk pølse) til at blive mætte. Nog-

le gange var vores køleskab så fuldt af kød, at vi kunne bytte os til andre, friske madvarer hos nogle af vores venner.

Da jeg blev far, begyndte en ny og interessant periode i mit liv, hvor Herren lærte mig mere om ham selv på nye måder. Martin Junior blev født i januar 1992, mit sidste år på universitetet. Nu var vi ikke kun et ægtepar, nu var vi en familie! Jeg var en lykkelig og meget stolt far, men samtidig mærkede jeg et øget pres. Nu var jeg alene om at forsørge en familie på tre med min begrænsede indkomst. Jeg var stærkt fristet til først og fremmest at stole på mig selv, når det gjaldt om at sørge for den lille, men Herren benyttede lejligheden til at lære mig en lektie.

En aften blev jeg vækket, ved at Martin græd, og da jeg alligevel skulle på toilettet, sagde jeg til Petro, at jeg nok skulle tage mig af det. Jeg tøfled ned gennem den mørke gang og ind på Martins værelse for at trøste ham. Der stod jeg pludselig ansigt til ansigt med en indbrudstyv, der var på vej ind gennem vinduet! Jeg ved ikke, hvem af os der blev mest chokeret, men den uheldige tyv skyndte sig i hvert fald ud samme vej, som han var kommet ind. Det fik mig til at forstå, at Gud nok skulle beskytte og drage omsorg for min lille familie, selv om jeg var fuldstændig ude af stand til at løfte den enorme opgave, det var.

Vores tillid til Herren voksede, og jeg begyndte at fornemme, at han havde travlt med at lægge en plan for vores liv, der var meget forskellig fra, hvad jeg havde forestillet mig. Da jeg begyndte på det teologiske studium, tænkte jeg, at en fuldtidstjeneste indebar, at jeg skulle være præst. Derfor var det dette, som jeg stillede imod. Blandt mine venner på studiet var ønskedrømmen at få et stort sogn i en forstad til en storby

og være sjælehyrde for mennesker dér. Hen mod slutningen af studiet begyndte jeg så at høre historier om missionsarbejde og behovet for at udbrede evangeliet i afsides dele af verden. Jeg blev opmærksom på missionsmarker, der var mindst lige så rede til høst som markerne i mit hjemland, Sydafrika.

Arbejdet som missionær havde aldrig interesseret mig særlig meget, før jeg en nat havde en drøm, der virkede så levende og virkelig. I drømmen vinkede Petro og jeg farvel til Afrika, steg om bord i et fly og rejste til et fjerntliggende land for at forkynde evangeliet. Jeg vågnede badet i sved, faldt på knæ ved siden af min seng og råbte til Herren: »Herre Jesus! Send mig ikke væk fra Sydafrika. Her er mit hjem! Jeg elsker mit land. Jeg er parat til at rejse så langt ud på bøhlandet, som man kan komme, men lad mig dog blive i mit eget land.«

Igen havde jeg en oplevelse af, at Gud talte ind i vores liv og viste os en bestemt vej – som vi altid bad ham om at gøre det – og igen prøvede jeg at knibe udenom. Gud havde på ganske kort tid vendt mine tanker mod det globale missionsarbejde, men jeg stejlede ved tanken om at inlade mig på noget, der ville føre mig væk fra det eneste land, jeg nogensinde havde kendt og elsket.

Da jeg studerede Guds ord, lagde jeg mærke til Abraham, som havde en helt anden holdning. Her var en mand, der blev bedt om at forlade sit hjemland og drage ud for at løse en opgave i en ukendt del af verden til Guds ære. Her var en mand, der tilbad afguder og levede for sin egen skyld, men da den Gud, som skabte himlen og jorden, talte til ham, var han straks parat til at forlade alt og begive sig ud på en utrolig rejse i lydig-
hed mod Gud. Hvordan kunne så jeg, der bildte mig ind at være

Guds trofaste tjener, nægte at følge Herren, hvorhen han end ville lede mig?

På den tid sad jeg en dag til en forelæsning på universitetet, da vores professor begyndte at tale om Jonas, en 'modvillig missionær', som prøvede at unddrage sig Guds vilje, men som hele tiden blev ført tilbage til den opgave, Gud havde givet ham. Det krævede en voldsom storm, en nærdødsoplevelse på havet og et ophold i maven på et stort havdyr, før Gud fik Jonas til at makke ret. Til sidst gik det op for Jonas, at han lige så godt kunne opgive at skjule sig for den alvidende Gud. Jeg forstod, at jeg selv var en Jonas, og dér midt i auditoriet bad jeg til Herren og lovede ham, at jeg ville være åben for hans ledelse uanset, hvor den førte mig hen.

Til mine studiekammeraters morskab begyndte jeg derefter i fuldt alvor at tale om at søge ud som missionær i stedet for at finde mig et godt og trygt embede i en sydafrikansk kirke. De undrede sig endnu mere over, at jeg pludselig fattede stor interesse for de muslimer, der levede og arbejdede i nærheden af universitetet. Jeg ved ikke, hvorfor jeg ikke havde bemærket dem før, men nu blev jeg pludselig opmærksom på dette parallelsamfund, hvor mennesker levede, arbejdede, gik i skole, sad på kaffebarer og gik i den nærliggende moske uden at vide noget om den Frelser, der elskede dem og var død for deres skyld.

En dag besluttede jeg at gå ned i moskeen for ved selvsyn at finde ud af, hvad islam egentlig gik ud på. Jeg brød sikkert samtlige skrevne og uskrevne regler for opførsel og omgangsformer, da jeg den dag vandrede rundt i den store, tæppebelagte sal med den lokale imam og meddelte ham mine egne tanker om åndelighed, frelse og tro. Som sædvanlig frem-

førte jeg mine argumenter med stor energi og forsøgte at omvende denne ældre herre, der var iført en lang, hvid klædedragt og en interessant hovedbeklædning. Imamen forsøgte lige så taktløst og nytteløst at imødegå mine argumenter og omvende mig til sin tro. Jeg husker, at jeg frustreret blev ved med at udspørge ham i mit forsøg på at lære islam at kende.

Imamen strøg sit skæg, lyste pludselig op og sagde: »Jeg tror, jeg ved lige, hvad du har brug for!« Han gik hen til sin bogreol og hentede en enorm koran i en flot indbinding med smukke, snirklede mønstre og arabiske skrifttegn. Imamen viste mig ivrigt, hvordan denne udgave af Koranen indeholdt både den oprindelige, arabiske tekst og en oversættelse til engelsk. Den gamle mand foreslog mig at læse de gamle tekster for at lære af dem og ønskede mig held og lykke.

Jeg lærte rigtig meget af at læse i den koran, men det var nok ikke den lektie, imamen havde håbet, jeg ville lære. Når jeg sammenlignede muslimernes hellige bog med Guds levende ord i Bibelen, kom jeg uvilkårligt til at nære en dyb medfølelse med de millioner af mennesker over hele verden, som lader sig bedrage af islams lære. Min koranlæsning drog mig ikke mod den muslimske tro, men åbnede tværtimod mine øjne for islams bedrag og satte mig samtidig i stand til bedre at forstå en muslims tankegang.

Lidt mere fintfølelse end første gang begyndte jeg at gå ud på Johannesburgs gader og vidne for muslimer. Jeg prøvede at komme i snak med dem, jeg mødte, og forklare dem om det håb, Kristus har givet os ved sin gerning på korset. Ud fra en verdslig målestok havde jeg ikke den store succes. Jeg fik ikke nogen række af velafrettede konvertitter, som jeg stolt kunne tage med i kirke om søndagen, men jeg blev frimodigt

ved. Min opgave var at gå ud i lydighed mod Gud og i tillid til, at han ville være med mig og lade mit arbejde bære frugt.

I denne hektiske tid med afsluttende eksaminer og karakterer følte jeg en stadigt voksende nød for at missionere blandt muslimer. Jeg følte mig også meget usikker på min families fremtid. En dag hørte jeg så en af fakultetets undervisere fortælle om en rejse til Mellemøsten, han netop var vendt tilbage fra.

»Tyrkiet!« proklamerede han og kørte det første lysbillede ind i projektoren. Billedet viste et stort byområde, hvor de letgenkendelige minareter og kupler på mange moskeer stak op. »Et land med 62 millioner indbyggere, hvoraf 500 er kristne. Resten er muslimer.«

Mit hjerte begyndte at banke hurtigere. Jeg lænede mig frem i stolen for bedre at kunne høre, for det fængslede mig.

»Et af de mindst nåede lande på jorden, mine herrer, og der er kun få hundrede missionærer derude til at gøre noget ved det. Engang var det et kristent kerneområde, men nu er der mange dér, som end ikke har hørt navnet Jesus.«

Bingo! I disse lidt slørede ferie billeder projiceret op på auditoriets væg så jeg mit kald lyse op. Denne energiske mands beretning om et land, hvor du risikerede at blive slået ihjel, bare du udtalte Jesu navn, havde vundet en dyb genklang i mit hjerte. Da forelæsningen var forbi, ilede jeg begejstret op til underviseren og delte mine følelser med ham. Han blev lige så begejstret som jeg, dunkede mig i ryggen og lovede at hjælpe mig med at realisere mine planer.

På vej hjem den aften befandt jeg mig i en slags drømmeverden. Jeg kom gang på gang uvilkårligt til at smile, men forsøgte også hele tiden at koncentrere mig om ikke at køre for

vanvittigt i Johannesburgs tætte trafik. Jeg stormede ind ad døren, tog min kone i mine arme og meddelte hende uden videre, at Gud havde kaldet os til at rejse til Tyrkiet.

Petro stivnede i mine arme og fik et chokeret udtryk i ansigtet. Jeg forstod – for sent – at jeg i øjeblikke som dette burde være mere fintfølelse og mindre frembrusende, end det ofte faldt mig naturligt.

»Hvor kommer det nu fra?« spurgte hun forbløffet, mens hun trak sig ud af min favn og så mig ind i øjnene. »Tyrkiet? Jeg ved ikke engang, hvor det ligger!«

»Det skal du ikke bekymre dig om lige nu,« sagde jeg beroligende. »Men prøv at tænke på det! Et land fuldt af muslimer, som vi kan dele evangeliet med, og kun ...«

Petro holdt en hånd op for at standse mig og sagde meget bestemt: »Jeg er ked af det, Martin, men det kan du godt glemme. Jeg vil ikke forlade Sydafrika. Jeg flytter ikke til et fremmed land langt væk fra min familie og mine venner.«

Jeg var lige ved at synke sammen på gulvet af skuffelse. Jeg var helt knust over, at min kone ikke støttede mig i det som – på en enkelt eftermiddag – var blevet mit livs lidenskab.

»Jeg er ked af det, Martin, men det kan jeg ikke,« gentog hun langsomt og med eftertryk.

Skuffelsen blev afløst af den velkendte vrede, som jeg havde kæmpet med, siden jeg var barn. Jeg knyttede uvilkårligt hænderne og forsøgte at bekæmpe en stærk trang til simpelt hen at *tvinge* min kone til at støtte mig. Hvordan kunne hun fratage mig denne mulighed for at følge Guds kald, når jeg nu endelig var kommet så langt, at jeg var parat til at adlyde ham?

Men så pludselig oplevede jeg, at Guds fred skyllede al vreden ud af mig. Med den visdom, som kun Helligånden kan

indgyde, forstod jeg, at det ville være lige så forkert af mig at fragte min kone sparkende og skrigende til Tyrkiet, som det havde været at afvise Guds kald. Hvis dette kald virkelig var fra Gud, var det ikke bare mit liv, men hele min families liv, det gjaldt. Jeg kunne ikke gøre andet end at stole på, at Gud med tiden ville overbevise Petro.

»Okay,« lykkedes det mig at svare, mens jeg trak Petro ind til mig igen. »Hvis du ikke er klar, rejser vi ingen steder.«

Gennem de følgende måneder kæmpede jeg med Gud i bøn. Jeg vekslede mellem at hvile i hans fred, der overgår al forstand, og frustreret at bønfalde ham om at komme i gang med det, han i mine øjne måtte gøre. Hver dag lagde jeg vores situation frem for Herren og bad ham indtrængende om at forandre Petros hjerte og sind, så vi i enhed kunne følge hans kald. Det var utroligt frustrerende. I mit hoved stolede jeg på, at hvis Herren virkelig ville have os til Tyrkiet, så ville han få Petro til at høre og følge hans kald, men mange gange var det svært at føle den samme overbevisning i mit hjerte.

Jeg tror snart, tæppet rundt om vores kaffebord var blevet slidt igennem, hvis ikke Gud havde gjort et mirakel. En aften, hvor vi som sædvanlig sad og svælgede i kød, meddelte Petro mig pludselig, at hun ikke bare var villig til at følge mig til Tyrkiet, men at hun ville rejse af egen drift! Hun havde forstået, at dette var Guds kald til os begge, og nu var hun – næsten – lige så ivrig som jeg for at forlade vores hjemmebane og rejse ud på missionsmarken.

Vi begyndte straks at orientere os om forskellige missionsforeninger og organisationer, der kunne hjælpe os med at etablere os i Tyrkiet. Det varede ikke længe, før vi stødte på organisationen OM (Operation Mobilisering). OM var begyndt

som en missionsbevægelse i 1950'erne, da en gruppe college-studerende fra USA begyndte at sprede kristen litteratur i Mexico. Det, der var begyndt som nogle unge menneskers entusiastiske – men måske lidt forhastede – initiativ i Latinamerika, udviklede sig snart til et verdensomspændende og anerkendt missionsforetagende. OM blev bedre organiseret, men blev stadig båret af den ungdommelige begejstring, som fra begyndelsen havde kendetegnet det. Nu arbejdede OM i mere end 100 lande over hele verden og havde to oceangående skibe, *Logos* og *Doulos*. Det bedste ved det hele, set fra vores synspunkt, var, at de havde succes med at plante menigheder i Tyrkiet. Det passede tilsyneladende perfekt, men så stødte vi på nogle oplysninger om OM, der vakte en vis bekymring.

»Jeg er sikker på, jeres familie vil finde sig godt til rette på vores hold i Tyrkiet,« sagde den ivrige rekrutteringsmedarbejder på OM's hovedkvarter i Pretoria smilende. »Der er mange andre unge familier, og selv om tjenesten kan være krævende, tænker jeg, at I, med jeres kvalifikationer, vil finde det spændende.«

»Kan vi tage af sted med det samme?« spurgte jeg lidt for sjov og blev belønnet med et spark under bordet fra Petro.

Vores OM-ven på den anden side af bordet nikkede, tilsyneladende upåvirket af min utilslørede iver. »Snart, meget snart. I skal bare lige igennem seks måneders uddannelse, men derefter kan I tage af sted med det samme, bare I har penge til flybilletterne.«

»Vil det sige, at OM ikke betaler flybilletterne?« spurgte jeg lidt undrende.

»Normalt ikke,« svarede han. »I er forhåbentlig klar over, at OM ikke aflønner deres missionærer på nogen måde?«

»Får jeres missionærer ingen løn?« Efter en årrække, hvor vi måned efter måned havde måttet stole på Guds indgriben rent økonomisk, havde Petro og jeg set frem til at få en stabil indkomst. »Vil det sige, at vi må tage deltidsarbejde for at forsøge os selv i Tyrkiet?«

»Måske,« bekræftede han, »selv om I vil få meget travlt med selve tjenesten. I bliver måske nødt til at skaffe jer en eller anden form for stilling i Tyrkiet for at få visa, men når I først er i landet, skal I selvfølgelig primært arbejde med at plante menigheder. Pengene må komme et andet sted fra ...«

De sidste ord lod han hænge i luften. Petro og jeg sad bare på den anden side af bordet i rådvild tavshed. Så lænede han sig fortroligt frem imod os hen over bordet med foldede hænder under sin hage.

»Pengene må komme fra Gud,« sagde han betydningsfuldt og smilede næsten triumferende.

Det burde måske ikke have skræmt os så meget, eftersom vi under min uddannelse havde vænnet os til at stole på, at Herren ville supplere vores indkomst. Men det krævede et endnu større mål af tro at regne med, at Gud ville sørge for hele vores indkomst, måned efter måned i alle de år, han kaldte os til at arbejde i Tyrkiet.

»Hvis I ikke kan stole på, at Gud vil stille et begrænset beløb til rådighed for jer, hvordan kan I så stole på, at han vil betro jer at frelse fortabte sjæle?« fortsatte vores rådgiver. »Fortæl jeres venner og familie og jeres menighed, hvad Gud kalder jer til at gøre. Bed – en hel masse! Derefter må I bare stole på, at Gud vil røre ved menneskers hjerter, så de stiller de nødvendige ressourcer til rådighed for jer, når I gør hans riges arbejde i Tyrkiet på den anden side af det afrikanske kontinent.«

Stillet over for disse kendsgerninger kunne Petro og jeg ikke finde på andet at gøre end at nikke og smile høfligt til manden på den anden side af bordet. Dette ville kræve det største skridt i tro, vi nogensinde havde taget. Samtidig var vi dog klar over, at hvis vi virkelig ønskede at adlyde Guds kald til os, så var vi nødt til at gå frem i tro. Vi havde før set Gud sørge for os, og nu måtte vi bare stole på, at han ikke ville svigte os.

Da vi efterfølgende åbenbarede vores planer for folk, gav de fleste os da også deres fulde opbakning. Nogle lovede at bede for os, andre opmuntrede os og bekræftede os i vores beslutning, og andre igen lovede at støtte os økonomisk. Ved Guds nåde blev vores udsendelse til Tyrkiet en holdindsats, hvor mange mennesker bidrog på mange forskellige måder. Vi fik invitationer fra kirker over hele Sydafrika til at komme og dele vores visioner med deres menigheder. De delte så til gengæld deres ressourcer med os. På ganske kort tid havde Gud sørget for økonomiske bidrag og løfter om bidrag, der gjorde det muligt for os at rejse til Tyrkiet. Udfordringen var selvfølgelig, at i Tyrkiet ville vi befinde os flere tusind kilometer væk fra de mennesker, som på den ene eller den anden måde havde lovet at støtte os. Vi havde imidlertid tillid til, at afstanden ikke var noget problem for den Gud, som i sidste instans holder alle jordens penge og ressourcer i sin hånd.

Der var imidlertid en anden udfordring, vi måtte tage op, før den økonomiske side af sagen overhovedet blev aktuel: Vi skulle uddannes som missionærer.

Jeg ved ikke, hvad vi havde forventet af missions-skolen på OM's base for enden af en lang jordvej uden for Pretoria, men de små, støvede hytter med stråtag og afskallet maling, som vi skulle bo i de næste seks måneder, lignede noget, som

selv Doktor Livingstone ville have takket nej til. Toiletfaciliteterne var meget enkle, for ikke at sige primitive, og man lærte ikke at bade i frostgraderne om vinteren, før man havde sikret sig, at vandvarmeren ikke strejkede den dag. Det gjorde den desværre ofte, og det kunne godt give en lidt stram lugt i klasselokalet. I den tørre sæson midt på året skulle vi passe på græsbrände, der i løbet af ingen tid kunne brede sig i den knastørre vegetation rundt om ejendommen. Når så regnen kom, måtte vi nogle gange traske gennem ankeldyb, rødt mudder, og under de tunge regnskyl fandt vandet nogle gange ned gennem loftet i spisesalen. Vi vaskede vores tøj i hånden og lærte aldrig at drikke bundsjatten i vores tekop. Vandhanerne spyttede små kalkklumper ud, som lejrede sig i bunden af kopperne.

De primitive omgivelser til trods begyndte vi snart at føle os hjemme på stedet. Det var en stor opmuntring at være sammen med mennesker, der delte vores nød for fortabte mennesker over hele jorden. Vi fortalte hinanden sjove historier om, hvordan folk havde reageret, da vi indviede dem i vores mål for livet.

Jeg var glad for alt det, jeg havde lært på mit teologistudium, men det, jeg lærte på centeret, udfordrede ikke bare min hjerne, men også mit hjerte. Vi blev alle opmuntret til hver dag at vandre med Herren og bede ham om at vise os, om der var noget i vores liv, som kunne blive en hindring i vores fremtidige missionsarbejde.

På hjemmefronten forvandlede Petro på forunderlig vis vores lille skur til et hyggeligt hjem for os alle tre med farvestrålende gardiner og billeder på væggene. Hjemmet var sparsomt møbleret. Det gav næsten sig selv, for der var ikke

plads til meget mere end en seng, et par stole, et lille bord og lille Martins vugge.

Vi spiste som regel sammen med de andre i den fælles spisesal, men indimellem blev vi hjemme for bare at spise sammen som familie. En regnfuld søndag morgen tilbød Petro at lave pandekager til mig og lille Martin. Jeg hjalp ivrigt til, men opdagede så, at vi ikke havde noget kanel, så vi kunne drysse kanelsukker på de varme pandekager, som vi plejede. Petro var travlt optaget med pandekagerne, så hun sendte mig ud for at låne noget kanel hos en af naboerne. Jeg var nået halvvejs hen til naboens lille bosted, da det gik op for mig, at jeg ikke var sikker på det engelske ord for kanel. Der var elever fra alle mulige kulturer og sprogområder på centeret, og derfor skulle og måtte vi næsten altid kommunikere med hinanden på engelsk. Petro og jeg havde fået engelskundervisning i skolen, men vi talte ikke sproget særligt flydende. I Pretoria satte folk en ære i at tale afrikaans med hinanden, så der havde vi ikke haft meget brug for engelsk og derfor heller ikke fået øvet os på det. Nu begyndte det at gå op for os, at livet på missionsmarken krævede større færdigheder i dette komplicerede sprog. Jeg tog mod til mig og besluttede at gøre mit bedste for at skaffe kanel. Jeg gik hen og bankede på døren, mens jeg i mit stille sind gentog den høflige forespørgsel, jeg havde konstrueret til formålet.

Jeg vil aldrig glemme det rædselsslagne udtryk i min vens ansigt, da jeg frimodigt bad om at låne noget af hendes sæd! Over pandekagerne lo Petro og jeg ad min fejltagelse, men besluttede os også for at lægge os i selen for at forbedre vores engelsk.

Under vores oplæring havde vi nogle fantastiske oplevelser, og vi blev ofte mindet om Guds trofasthed og hans omsorg for os som familie. Inden for de første uger blev vi sendt ud på en opgave i et meget landligt område i Sydafrika. Her var vi med til at sørge for flygtninge fra Mozambique, som var flygtet fra borgerkrigen gennem Kruger Nationalpark. Martin Junior skulle med, og Petro bekymrede sig noget for, hvordan hun skulle vaske bleer, mens vi boede i et telt uden elektricitet og med meget begrænsede mængder vand til rådighed. Ligesom resten af kvinderne i landsbyen måtte hun stå i kø i op til en time hver dag for at få udleveret en stor spand vand, som hun så skulle slæbe hen til vores lejrsted. Vi ønskede bare, at vi kunne have købt engangsbleer, men det havde vi ganske enkelt ikke råd til. Vi besluttede os for at lægge problemet frem for Herren i bøn.

Aftenen før vi skulle ud på denne tur, så jeg til min overraskelse lyset fra forlygterne på en bil, der kom kørende ad vejen forbi træningscenteret og drejede ned ad det ujævne spor til vores hytte, hvor jeg stod og havde travlt med at pakke vores bil til turen. Jeg tænkte, at manden måtte være faret vild, og gik hen til vinduet i chaufførsiden, parat til at vise ham vej. Men da vinduet blev rullet ned, var det en kvinde, der tøvende stak hovedet ud og spurgte, om det var her Martin og Petro boede.

Jeg bekræftede overrasket, at jeg var Martin. Kvinden virkede lettet, steg ud af bilen og gik om til bagagerummet, hvor hun begyndte at tage den ene pakke engangsbleer efter den anden ud. Jeg kunne næsten ikke tro mine egne øjne, men stod bare og gloede, mens hun stakkede bleer til flere ugers forbrug op ved siden af bilen. Så ønskede hun mig smilende

godaften, satte sig tilbage i bilen og forsvandt ud i mørket samme vej, som hun var kommet. Den dag i dag aner jeg ikke, hvem kvinden var, og hvordan hun kunne vide, at vi havde brug for de bleer, for vi havde ikke talt om det til nogen. Da vi næste dag kørte af sted i vores lille Golf, der var proppet til loftet med bleer, lovpriste vi Gud for hans godhed.

Vores ophold i det, der dengang blev kaldt Gazankulu-området i Sydafrika, blev livsforandrende. Vi arbejdede sammen med det hold, OM havde fast udstationeret i området, med at evangelisere og hjælpe med praktiske ting. Det mest mindeværdige var måske aftenerne, hvor vi samledes for at lovsynge Herren rundt om det lejrål, som vi ikke bare tændte for hyggens skyld, men også brugte til at lave mad over.

En morgen, hvor der havde været et særligt stort ål aftenen før, kom jeg ud af vores telt og bemærkede, at der stadig lå ulmende gløder inden for ålstedets stencirkel. Jeg gned søvnigt øjnene og tænkte, at jeg måtte slukke dem, inden Martin Junior vågnede. Jeg gik væk et kort øjeblik, men så vækkede et overrasket hyl mig brat af min morgensløvhed. Martin havde i løbet af ingen tid gjort netop, hvad jeg frygtede, han ville gøre, og stod med fødderne i gløderne. Jeg løb hen, samlede ham op og stak hans fødder direkte ned i en spand med vand, der heldigvis stod tæt ved. Der stod jeg så og skældte mig selv ud over min manglende rettidige omhu, mens jeg prøvede at trøste min grædende søn. De andre blev vækket af Martins hyl og gråd og kom hen til os. Jeg holdt om min søn og bad Gud om, at han ville læge de brandsår, Martin måtte have fået på fødderne. Da jeg trak hans ben op af vandet nogle minutter senere, konstaterede vi forbløffede, at der ikke var det mindste mærke at se på hans bløde fodsåler.

Dagen før vi tog af sted – den dag, hvor vi oplevede ble-miraklet – havde Martin rørt ved det varme strygejern, mens Petro stod og strøg. Der var kommet en vabel på hans finger med det samme. Skaderne ved at stå i bålet kunne have været langt værre, men nu var det kun fårestriberne på hans kinder og lidt snøften, der vidnede om, hvad der var sket. Endnu en gang havde Herren vist os sin omsorg og beskyttet os.

Det var i virkeligheden den vigtigste lektie, vi lærte under vores ophold på OM's træningscenter, og det var en sandhed, vi måtte klynge os til, når vi nu begav os ud i det ukendte og rejste til Tyrkiet for at bo mellem landets muslimer.